

REĢIONU KOMITEJA
E DIREKCIJA — Horizontālās politikas jomas un tīkli
C DIREKCIJA — Konsultatīvais darbs, COTER komisija

Vispārēja informācija saistībā ar mērķorientētu apspriešanos par Eiropas Parlamenta un Padomes regulu, ar ko izveido Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu COM(2011) 665

Pašreizējā finanšu, ekonomikas un politikas krīze ir vērsusi uzmanību uz to, ka infrastruktūrai vajadzīgi jauni ieguldījumi, lai sekmētu izaugsmi un radītu darbavietas, nodrošinātu cilvēku un preču mobilitāti visā Eiropā, kā arī pilnībā izveidotu vienoto tirgu un nodrošinātu ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju Eiropas Savienībā.

Lai risinātu minētās problēmas, Komisija ir ierosinājusi nākamajā daudzgadu finanšu shēmā (no 2014. gada līdz 2020. gadam), kas publicēta 2011. gada 29. jūnijā, paredzēt jaunu integrētu infrastruktūras instrumentu — Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu —, ko ES izmantos ieguldījumu veikšanai tādās svarīgās nozarēs kā transports, enerģētika un telekomunikācija. Eiropas Komisija 2011. gada 19. oktobrī iesniedza savu galīgo priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu (COM(2011) 665).

Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentam paredzēto budžetu 50 milj. EUR apmērā izmantos tādu projektu finansēšanai, kas nodrošina trūkstošos savienojumus ES enerģētikas, transporta un digitālo tīklu infrastruktūrā. Tas arī ļaus ES ekonomiku padarīt videi draudzīgāku, jo tiks atbalstīti videi nekaitīgāki transporta veidi, ātrdarbīgi platjoslas savienojumi un sekmēta atjaunojamo energoresursu izmantošana atbilstīgi stratēģijai “Eiropa 2020”. Turklāt enerģētikas tīkliem paredzētais finansējums ļaus vēl vairāk pilnveidot iekšējo enerģijas tirgu, samazināt ES enerģētisko atkarību un nostiprināt piegādes drošību. Koncentrējoties uz viediem, ilgtspējīgiem un savstarpēji pilnībā saistītiem transporta, enerģētikas un digitālajiem tīkliem, Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments faktiski palīdzēs panākt Eiropas vienotā tirgus izveidi.

Komisija ir uzskaitījusi projektus, kuru ietvaros ES papildieguldījumi var sniegt vislielāko efektu. Komisija jo īpaši cer, ka Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta ieguldījumi darbosies kā katalizators turpmāka finansējuma piesaistei no privātā un publiskā sektora, paaugstinās infrastruktūras projektu ticamību un samazinās ar tiem saistītos riskus. Pirmo reizi Komisija ierosina vienotu finansēšanas instrumentu un kopīgu tiesisko regulējumu šīm trim tīklu nozarēm, un tādējādi tā izpilda savu apņemšanos veidot sinerģijas un vienkāršot noteikumus.

Ar Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta ietvaros izveidotā kopīgā tiesiskā regulējuma un vienotā finansēšanas instrumenta palīdzību paredzēts vienkāršot pašreizējo ES regulējumu Eiropas komunikāciju tīkla infrastruktūras finansēšanai.

Pirmkārt, Eiropas Komisija cenšas nodrošināt saskaņotu pieeju ES projektu finansēšanai visās trijās nozarēs (transports, enerģētika un telekomunikācija).

Otrkārt, Eiropas Komisija paredz, ka kopīgais tiesiskais regulējums par Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentu, pateicoties administratīvo izmaksu ietaupījumam, efektīvākai resursu izmantošanai un lielākiem ienākumiem, ļaus infrastruktūras projektiem gūt apjomradītus ietaupījumus, kas būs minēto sinerģiju rezultāts.

Treškārt, tas radīs pārredzamāku, saskaņotāku un vienkāršotu pieeju ES finansējumam, un šāda pieeja varētu sekmēt ieguldījumiem labvēlīgus apstākļus, kas piesaistītu privātā sektora finansējumu, kurš nepieciešams ES mērķu sasniegšanai. Turklāt iniciatīva ļaus pilnveidot sadarbību starp trim nozarēm un tādējādi sekmēs paraugprakses apmaiņu. Tas savukārt uzlabos ES finansējuma lietderīgumu un iedarbību visās ieguldījumu jomās.

Eiropas infrastruktūras savienošana: transports

Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta ietvaros ieguldīs kopumā 31,7 miljardus EUR Eiropas transporta infrastruktūras uzlabošanā, trūkstošo savienojumu izveidē un sastrēgumu novēršanā. 10 miljardi EUR no šīs summas paredzēti Kohēzijas fondam, lai veiktu ieguldījumus transporta projektos attiecīgajās kohēzijas valstīs. Atlikušie 21,7 miljardi EUR būs pieejami visām dalībvalstīm ieguldījumu veikšanai transporta infrastruktūrā.

Transporta sistēmas Eiropā tradicionāli ir attīstījušās atbilstīgi valstu interesēm un tādēļ nav nepavisam piemērotas preču un cilvēku mobilitātei visā Eiropā. Tāpēc starpvalstu transporta koridoru izveide ir neapšaubāmi svarīga, lai sasniegtu vienotā tirgus, kohēzijas politikas un stratēģijas "Eiropa 2020" mērķus. Attiecīgi Eiropas Komisija ir noteikusi Eiropas mēroga pamattīklu, ko veido multimodāli koridori, kuros kravu un pasažieru pārvadājumi tiek efektīvi veikti, radot zemu emisijas līmeni. Ieguldījumi palīdzēs uzlabot pašreizējās infrastruktūras efektivitāti un ilgtspēju, kā arī nodrošinās trūkstošos savienojumus un novērsīs sastrēgumus.

Eiropas infrastruktūras savienošana: enerģija

Komisijas ierosinātajā regulā par Eiropas energoinfrastruktūras prioritāšu īstenošanas pamatnostādņēm ir minēti divpadsmit svarīgu infrastruktūru prioritārie koridori un jomas, proti, četri koridori katrā no šādām jomām: elektroenerģijas un gāzes pārvade (tostarp viedtīklu izmantošana), elektroenerģijas maģistrāles un oglekļa dioksīda pārrobežu tīkli.

Vien elektroenerģijas un gāzes tīklu pilnveidošana līdz 2020. gadam izmaksās aptuveni 200 miljardus EUR. Komisija paredz, ka pusi no kopējiem ieguldījumiem nodrošinās tirgus, savukārt otrajai pusei būs vajadzīgi valsts pasākumi nepieciešamo privāto ieguldījumu piesaistīšanai.

Eiropas infrastruktūras savienošana: telekomunikācija

Telekomunikācijas nozarē svarīgākais ES mērķis ir novērst digitālos šķēršļus, kas kavē vienota digitālā tirgus pilnīgu izveidi. Lai sasniegtu šo mērķi, ES paredz radīt pilnvērtīgu platjoslas tīklu un izveidot svarīgu digitālo pakalpojumu infrastruktūras platformas, kas ļautu saskaņoti ieviest digitālus Eiropas publiskos pakalpojumus. Abiem tīkliem ir ļoti liela nozīme ES digitalizācijas programmas īstenošanā un stratēģijā “Eiropa 2020” izvirzītā mērķa, proti, gudras izaugsmes, sasniegšanā. Kā iepriekš teikts, minēto mērķu sasniegšanai līdz 2020. gadam nepieciešamie ieguldījumi tiek lēsti vairāk nekā 270 miljardu EUR apmērā. Eiropas Komisija tomēr uzskata, ka privātais sektors ieguldīs vien 50 miljardus EUR, ja nebūs ES publiskas rīcības. Tā kā sabiedriskais labums, ko gūst no ieguldījumiem digitālajā infrastruktūrā, ir svarīgs gan Eiropas iedzīvotājiem, gan vienotajam tirgum, publiska rīcība ir ļoti nozīmīga tirgus stimulēšanai.
